

UCHWAŁA NR XXIV/275/12
RADY MIEJSKIEJ W RYMANOWIE

z dnia 22 czerwca 2012 r.

w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Rymanów na lata 2012 - 2014 .

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 18 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.), art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.),

R a d a M i e j s k a w R y m a n o w i e
uchwała, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Program Wspierania Rodziny dla Gminy Rymanów na lata 2012 – 2014 w brzmieniu jak w załączniku do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Gminy Rymanów.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Rymanowie

Henryk Szollik

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY RYMANÓW
na lata 2012 - 2014**

I. WPROWADZENIE

Każde dziecko do prawidłowego rozwoju potrzebuje rodziny, która otacza je miłością, zapewnia poczucie bezpieczeństwa i zaspokaja jego potrzeby. Z punktu widzenia potrzeb dziecka rodzina jest podstawowym środowiskiem zapewnienia bezpieczeństwa emocjonalnego, jest naturalnym środowiskiem wychowawczym, w którym główny element stanowią interakcje zachodzące między jej członkami. Rodzina w sposób świadomy i nieświadomy oddziałuje na osobowość dziecka, przekazuje mu swój system wartości, tradycje, poglądy, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. Rodzina jest najbardziej stabilnym punktem odniesienia w doświadczeniu dziecka. Pomyślny rozwój dziecka jest możliwy w prawidłowo funkcjonującej rodzinie.

Stworzenie systemu wspierania rodziny i pieczy zastępczej jest konieczne ze względu na:

dobro dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności,

dobro rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci,

przekonanie, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności w opiekowaniu się i wychowywaniu dzieci oraz skuteczna ochrona dzieci i pomoc dla nich może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami.

Podstawowym założeniem Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Rymanów na lata 2012 – 2014 jest utworzenie spójnego systemu wsparcia dzieci i rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, w celu przywrócenia im zdolności do wypełniania tych funkcji, poprzez prace z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach programu zadania koncentrować będą się nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu odzyskania przez nią funkcji opiekuńczych.

Podstawa prawna działań ujętych w programie:

Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

(Dz.U. Nr 149 poz. 887 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej

(t.j. Dz.U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie

(Dz.U. Nr 180 poz. 1493 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 25 lutego 1964r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy

(Dz.U. Nr 9 poz. 59 z późn. zm.),

Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz.U. z 2007r. Nr 70 poz. 473 z późn. zm.)

II. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Gmina Rymanów liczy 15957 mieszkańców, w tym 3154 dzieci w wieku do 18 roku życia co stanowi 19,77% ogółu mieszkańców gminy. Do placówek oświatowych mających swoją siedzibę na terenie Gminy Rymanów uczęszcza 1950 uczniów. Najwięcej problemów wychowawczych przysparza rodzicom młodzież gimnazjalna. Potwierdzają to rodzice, nauczyciele i wychowawcy. Ze statystyk Komisariatu Policji w Rymanowie wynika, że w okresie od stycznia do grudnia 2011 roku 14 nieletnich mieszkańców Gminy Rymanów było sprawcami czynów karalnych. Wszystkie sprawy skierowane zostały do rozstrzygnięcia przez Sąd. Z rozmów z dziećmi wynika, że podejmują takie działania z braku pomysłów na zabicie nudy. Inspiracją do zrealizowania ryzykownego zachowania jest często środowisko rówieśnicze, solidarność z kolegami nie pozwala na odważne mówienie „nie” w sytuacjach niosących ryzyko konfliktu z prawem. W wielu przypadkach problem pogłębiają rodzice, którzy zbyt mało czasu poświęcają dla dzieci, nie interesują się tym, w jaki sposób i z kim spędzają czas, nie monitorują postępów szkolnych, nie reagują na sytuacje trudne występujące w życiu dziecka. Z czasem powstaje bariera relacji pomiędzy dziećmi i rodzicami oraz utrata naturalnych więzi, co wymaga długotrwałych procesów naprawczych, bądź zostaje utracone bezpowrotnie. Bierność wychowawcza rodziców jest wykorzystywana przez dzieci najczęściej w niewłaściwy sposób. Brak reakcji rodzica na negatywne zachowanie jest odczytywane przez dziecko jako przyzwolenie, które powoduje systematyczne oddalanie się go od istniejącego, akceptowanego w społeczeństwie systemu wartości i norm. Takie dzieci najczęściej popadają w konflikty z prawem, nie realizują obowiązku szkolnego.

Od kilku lat coraz wyraźniej dostrzegamy kryzys w rozwoju moralnym i kulturowym, nie tylko dzieci i młodzieży, ale także rodziców. Związane jest to z problemami występującymi w rodzinach tj. m.in. utrata pracy, brak środków na bieżące utrzymanie, uzależnienie od alkoholu. Dom rodzinny niewystarczająco wspiera członków rodziny emocjonalnie, do tego dochodzi niski poziom kulturowy, nieumiejętność wykorzystania czasu wolnego, brak zainteresowań. Rodzice koncentrują się na własnych problemach, uciekają w nałogi, a z czasem nie wypełniają swoich ról rodzicielskich, co skutkuje zaniedbywaniem dzieci, stosowaniem przemocy, aż po ingerencję instytucji zewnętrznych i umieszczeniem dzieci w zastępczych formach opieki. W przypadkach utrzymywania się takich sytuacji przez dłuższy czas dochodzi do wykluczenia osób i rodzin z życia zawodowego i społecznego.

Na etapie, gdy jest to jeszcze możliwe należy podjąć wszelkie możliwe działania dla wsparcia rodziny w rozwiązywaniu trudnych sytuacji. Natomiast w przypadkach, gdy rodzina nie jest w stanie podołać problemom życia codziennego i jej funkcjonowanie stało się niemożliwe, należy podjąć interwencję polegającą na zapewnieniu bezpieczeństwa dla wszystkich członków rodziny, zwłaszcza dla dzieci. Ponadto jednocześnie niezbędne jest podjęcie działań na rzecz przywrócenia zdolności rodziny do prawidłowego funkcjonowania.

Z danych Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie wynika, że na dzień 31 grudnia 2011 roku z terenu Gminy Rymanów w rodzinach zastępczych przebywało 10 dzieci, natomiast w placówkach opiekuńczo – wychowawczych 2 dzieci.

W okresie od stycznia do grudnia 2011 roku Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymanowie udzielił wsparcia dla:

- 362 rodzin w zakresie ustawy o pomocy społecznej (w tym 172 rodzin z dziećmi),
- 828 rodzin w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” (w tym 365 dzieci i młodzieży skorzystało z pomocy w formie gorącego posiłku w szkole),
- 1179 rodzin w zakresie ustawy o świadczeniach rodzinnych (w tym 789 rodzin z dziećmi),
- 53 rodzin na podstawie ustawy o pomocy osobom uprawnionym do alimentów,
- 40 rodzin na podstawie ustawy o dodatkach mieszkaniowych,

Ponadto 151 rodzin (319 uczniów) otrzymało pomoc materialną na podstawie ustawy o systemie oświaty (stypendia), która realizowana jest przez pracowników Urzędu Gminy.

Najczęstsze powody korzystania z pomocy społecznej (dane sprawozdawcze GOPS za 2011r.):

Powód trudnej sytuacji życiowej	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	221	780
Sieroctwo	0	0

Bezdomność	3	3
Potrzeba ochrony macierzyństwa	97	545
w tym wielodzietność	73	444
Bezrobocie	162	590
Niepelnosprawność	162	537
Długotrwała choroba	134	438
Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w tym:	41	152
rodziny niepełne	21	76
rodziny wielodzietne	3	17
Przemoc w rodzinie	9	44
Alkoholizm	55	172
Narkomania	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	3	8
Zdarzenie losowe	2	5
Sytuacja kryzysowa	0	0

Jak pokazuje powyższa tabela w roku 2011 w rodzinach korzystających z pomocy społecznej najczęściej występującymi problemami było ubóstwo, bezrobocie, niepełnosprawność oraz długotrwała choroba. W 41 rodzinach odnotowano bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych jako jeden z powodów ubiegania się o pomoc.

III. ZASOBY GMINY RYMANÓW W ZAKRESIE WSPIERANIA RODZINY

1. Zasoby instytucjonalne:

- a) Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymanowie,
- b) Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- c) Komisariat Policji w Rymanowie,
- d) Straż Miejska w Rymanowie,
- e) Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Rymanowie,
- f) Świetlica Socjoterapeutyczna dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy Rymanów,
- g) Punkt Konsultacyjny dla osób z rodzin dysfunkcyjnych w tym z problemem alkoholowym,
- h) Placówki oświatowe,
- i) Placówki służby zdrowia,
- j) Stowarzyszenia i organizacje pozarządowe oraz instytucje kościelne.

2. Mocne strony:

- a) doświadczenie, wiedza i kwalifikacje pracowników działających na rzecz rodziny,
- b) współpraca instytucji działających na rzecz rodziny,
- c) dostęp do obiektów sportowych (stadiony, boiska, sale gimnastyczne, hala sportowa),
- d) znajomość problemu i dobrze działające służby zajmujące się wsparciem rodzin dysfunkcyjnych,
- e) szeroka oferta zajęć pozalekcyjnych oferowanych przez szkoły,
- f) funkcjonowanie Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- g) funkcjonowanie Punktu Konsultacyjnego dla osób z rodzin dysfunkcyjnych w tym z problemem alkoholowym,
- h) funkcjonowanie Świetlicy Socjoterapeutycznej dla dzieci i młodzieży.

3. Słabe strony:

- a) wysoki poziom bezrobocia,
- b) wysoki wskaźnik ubóstwa,
- c) wysokie koszty utrzymania rodzin,
- d) ograniczanie środków finansowych z budżetu państwa na zadania realizowane przez gminę,
- e) system prawny (zbyt niskie kryterium dochodowe dla uzyskania świadczeń z pomocy społecznej oraz świadczeń rodzinnych),
- f) brak wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych,
- g) bierna postawa rodziców wobec problemów występujących w rodzinie,
- h) niska świadomość rodziców w zakresie edukacji i wychowania,
- i) brak współdziałania rodziców w zakresie edukacji dzieci,
- j) ograniczony dostęp do ośrodków wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży.

4. Szanse:

- a) polityka państwa przyjazna rodzinom,
- b) spadek bezrobocia,
- c) zmiana mentalności społecznej w kwestii postrzegania rodzin dysfunkcyjnych,
- d) pozyskiwanie środków zewnętrznych na aktywizację zawodową i społeczną osób z rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym,
- e) zatrudnienie asystenta rodziny (pomoc dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- f) wzmocnienie współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodzinę,
- g) możliwość tworzenia klubów dziecięcych,
- h) dostęp do bezpłatnych ofert kulturalnych,
- i) możliwość zakładania żłobków przez osoby fizyczne.

5. Zagrożenia:

- a) zanik więzi, tradycji rodzinnych,
- b) wzrost kosztu utrzymania rodzin,
- c) rozszerzenie zjawisk patologicznych (przemoc, alkoholizm),
- d) zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo – wychowawczych przez rodziców,
- e) uzależnienie rodzin od pomocy społecznej „dziedziczenie biedy”.

IV. CELE I ZAŁOŻENIA PROGRAMU

Cel główny:

Stworzenie optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspierania rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych w Gminie Rymanów.

Cele szczegółowe:

1. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodziny.
2. Wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo celem przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie.
3. Podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi.

V. ZAKŁADANE EFEKTY I REZULTATY

- wzrost umiejętności opiekuńczo – wychowawczych w rodzinach,
- poprawa i wzrost jakości w zakresie funkcjonowania rodziny,
- zmniejszenie liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej,
- wzrost świadomości społeczeństwa na temat prawidłowego funkcjonowania rodziny i poprawnych relacji wewnątrzrodzinnych,
- umożliwienie dzieciom umieszczonym w pieczy zastępczej powrotu do rodziny naturalnej,
- rozwój efektywnej współpracy pomiędzy instytucjami działającymi na rzecz rodzin dysfunkcyjnych.

VI. REALIZACJA PROGRAMU

Wspieranie rodziny jest niezwykle angażującym procesem i wymaga podejścia interdyscyplinarnego, gdyż dotyczy wszystkich obszarów funkcjonowania rodziny. Obejmuje działania zorientowane na zabezpieczenie potrzeb członków rodziny, budowanie prawidłowych relacji i więzi między nimi, tworzenie pozytywnego środowiska wychowawczego dla dzieci, zapobieganie patologiom, podejmowanie interwencji w sytuacjach kryzysowych i działań naprawczych w rodzinie.

Adresaci:

- rodziny z terenu Gminy Rymanów przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych,
- dzieci i młodzież, którym rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz rodzin z dziećmi.

Realizatorzy programu:

Koordynatorem programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymanowie przy współpracy z następującymi instytucjami:

- Urząd Gminy w Rymanowie
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
- Zespół Interdyscyplinarny do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie
- Komisariat Policji w Rymanowie
- Straż Miejska w Rymanowie
- Placówki oświatowe
- Placówki służby zdrowia
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Krośnie
- Powiatowy Urząd Pracy w Krośnie
- Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna w Miejscu Piastowym
- Sąd Rejonowy w Krośnie III Wydział Rodzinny i Nieletnich
- Kuratorzy sądowi

Źródła finansowania:

- środki własne gminy
- dotacje z budżetu państwa
- środki pozabudżetowe

Harmonogram działań:

Lp.	Działania	Realizatorzy	Termin
-----	-----------	--------------	--------

			realizacji
1	<p>Udział w kampaniach i konferencjach promujących wartość rodziny</p> <p>Wspieranie i propagowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywności społecznej na rzecz rodziny</p> <p>Udział w projektach współfinansowanych ze środków pozabudżetowych mających na celu rozwój specjalistycznego wsparcia dla rodzin dysfunkcyjnych</p> <p>Udział w programach profilaktycznych i edukacyjnych wspierających wychowanie dzieci i młodzieży</p> <p>Promowanie cech „zdrowej rodziny”, angażowanie w te działania rodziny zagrożone dysfunkcyjnością (pikniki rodzinne, imprezy integracyjne)</p> <p>Podnoszenie kompetencji rodzin poprzez organizowanie szkoleń, warsztatów, konsultacji oraz udostępnianie literatury fachowej</p> <p>Monitorowanie środowisk zagrożonych uzależnieniami, motywowanie do podjęcia terapii przez rodziców</p>	<p>Urząd Gminy GOPS Placówki oświatowe GKRPA</p>	2012 – 2014
2	<p>Konsultacje i poradnictwo specjalistyczne (psychologiczne, pedagogiczne, socjalne, prawne, zawodowe)</p> <p>Udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej: pomoc w formie dożywiania dzieci i młodzieży w szkołach stypendia i wyprawki szkolne</p> <p>usługi opiekuńcze w tym specjalistyczne usługi opiekuńcze</p> <p>pomoc finansowa (zasiłki stałe, okresowe, celowe)</p> <p>Organizowanie czasu wolnego dla dzieci (kolonie, zimowiska, wycieczki, imprezy sportowe)</p> <p>Tworzenie grup wsparcia i grup samopomocowych</p> <p>Praca socjalna polegająca na ocenie sytuacji dziecka w rodzinie, środowisku szkolnym, rówieśniczym</p> <p>Praca socjalna – kontrakt socjalny</p> <p>Zatrudnienie asystenta dla rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi</p> <p>Finansowanie funkcjonowania rodzin wspierających (w razie potrzeby)</p> <p>Pomoc placówek wsparcia dziennego (świetlice socjoterapeutyczne)</p> <p>Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo – wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym</p>	<p>Punkt Konsultacyjny Placówki oświatowe GOPS GKRPA Placówki służby zdrowia Powiatowy Urząd Pracy</p>	2012 – 2014
3	<p>Współpraca przedstawicieli podmiotów uczestniczących w realizacji programu (nauczyciele, wychowawcy, pedagodzy, pracownicy socjalni, policjanci, kuratorzy, członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego, członkowie GKRPA itp.) w celu poprawy sytuacji rodzinnej pod względem zdrowotnym, materialnym i społecznym</p>	<p>Wszystkie podmioty</p>	2012 – 2014

Stała współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, jednostką realizującą zadania z zakresu pieczy zastępczej Doskonalenie kadry (szkolenia dla pracowników socjalnych, asystentów rodzin oraz innych specjalistów, zaopatrzenie w materiały szkoleniowe: podręczniki, instrukcje, komentarze itp.)		
---	--	--

VII. MONITORING I EWALUACJA

Monitoring będzie polegał na zbieraniu danych dotyczących zrealizowanych zadań w ramach programu od podmiotów zaangażowanych w jego realizację przez koordynatora programu – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Rymanowie w celu oceny, czy program osiąga założone cele. Realizacja działań zawartych w programie będzie miała charakter ciągły i będzie poddawana ewaluacji, która pozwoli na udoskonalenie kierunków zamierzonych działań.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Miejskiej w Rymanowie

Henryk Szolnik